

**Verksamhetsberättelse för morgon- och efter-
middagsverksamhet inom den grundläggande
utbildningen i Borgå**

2022-2023

Innehåll

1	Inledning	3
2	Mål	4
3	Samarbete	4
	3.1 Stöd till serviceproducenter	5
4	Planering och fortbildning	6
	4.1 Annat program	7
5	Ansökningsförfarande	7
6	Statistik	8
7	Kartläggning av ledarnas yrkeskunnande	9
	7.1 Andra kartläggningar	10
	7.2 Verksamhet på morgonen	11
8	Nöjdhetsenkät gällande eftermiddagsverksamhet på temat barns delaktighet och välbefinnande	11
9	Antal eftermiddagsklubbar och barn år 1999-2023	13

Figurer

Figur 1	Antal eftermiddagsklubbar/läsår	13
Figur 2	Antal barn/läsår	14

1 Inledning

I Borgå har eftermiddagsverksamheten en stadig grund att bygga på. Borgå har i ärenden vad gäller eftermiddagsverksamhet varit en föregångare i landet. Borgå var en av de första städerna som anställde en koordinator för eftermiddagsverksamheten. Verksamheten har sedan 1998 utvecklats och kommit att nå allt fler skolelever.

Morgon- och eftermiddagsverksamheten styrs av lagen om grundläggande utbildning. Verksamheten styrs också av grunderna för morgon- och eftermiddagsverksamheten inom den grundläggande utbildningen.

En ändring av lagen om grundläggande utbildning (1136/2003) trädde i kraft 1.8.2004. Kommunerna började få statsunderstöd för att ordna verksamhet för första- och andraklassister samt elever i specialundervisningen i åk 3–9. En ny ändring av lagen om grundläggande utbildning (1081/2006) trädde i kraft 1.1.2007. Eftermiddagsverksamhet ska erbjudas antingen 570 timmar eller 760 timmar under skolåret för varje barn som deltar i verksamheten, i medeltal 3 eller 4 timmar per dag. Trots att verksamheten är lagstadgad, ger den inte barnen subjektiv rätt till verksamheten.

Koordineringsansvaret för verksamheten ligger på Borgå stads grundläggande utbildning. Verksamheten arrangeras av olika föreningar, privata företagare och Borgå finska församling. Verksamhet ordnas dagligen efter skolan. Serviceproducenterna kan själva avgöra om de har möjlighet att även arrangera morgonverksamhet.

Maximiavgifterna för skolelevernas morgon- och eftermiddagsverksamhet har från 1.8.2016 höjts genom lagen om ändring av 48 f § i lagen om grundläggande utbildning (127/2016).

Från läsåret 2016–2017 har avgiften varit 81 e/månad (3 h/dag), 108 e/månad (4 h/dag) eller 135 e/månad (5 h/dag). Man kan välja mellan tre klubbtider. Klubbtiden kan endast bytas en gång under läsåret. För avgifter kan vårdnadshavarna vid behov ansöka om ekonomiskt stöd från social- och familjetjänsterna.

Staden har beviljat lönebidrag till serviceproducenterna inom eftermiddagsverksamheten. Två ambulerande ledare jobbar inom eftermiddagsverksamhet för femtonde året i rad som resursperson och för att utveckla verksamhetens kvalitet.

I denna verksamhetsberättelse används benämningen ”eftis” för eftermiddagsklubb.

2 Mål

Målet är att alla som behöver plats och som omfattas av eftermiddagsverksamheten kan beviljas plats. Verksamheten är i första hand avsedda för elever i årskurserna 1–2 i grundskolan samt de elever i övriga årskurser som har fått ett beslut om särskilt stöd.

Barnet och barnets vårdnadshavare har ingen subjektiv rätt att få tjänster inom morgon- och eftermiddagsverksamheten enligt lagen om grundläggande utbildning. Kommunen fastställer årligen hur många barn som kan delta i verksamheten och i vilken omfattning verksamheten ordnas för varje elevgrupp.

3 Samarbete

Olika föreningar, privata företagare och Borgå finska församling arrangerar eftermiddagsverksamhet i staden. Av de 17 eftermiddagsklubbar som fungerade under läsåret 2022–2023 ordnades tre (3) av finska församlingen, tio (10) av föreningar och företagare och fyra (4) av skolornas egna föräldraföreningar. Av klubbarna var nio (9) finskspråkiga, fem (5) svenskspråkiga och tre (3) tvåspråkiga.

Förutom dessa klubbar har Borgå konstskola eftermiddagsverksamhet med ca 60 deltagare.

Ändringen av lagen om grundläggande utbildning har fört med sig mera positivt än negativt. Ledarna behöver inte alltid anställas enbart med olika sysselsättningsstöd. Ibland har ingen ledare hittats via TE-central och verksamheten har därför inte kunnat starta som planerat, eller stödet har tagit slut mitt under läsåret. Tidigare fick de flesta klubbarna även söka sponsorer och be om material för att få något att pyssla med. Möjligheten att ordna mångsidig utbildning för ledarna har också ökat kvaliteten på verksamheten.

Stadens ambulerande eftisledare deltar i utvecklandet av kvaliteten på verksamheten. Ledarna har med goda resultat fungerat bland annat som konsulterande resurs- och stödpersoner i t.ex. utmanande grupper. Läsåret 2022–2023 deltog 1 ambulerande eftisledare i verksamheten.

Samarbete görs med stadens olika instanser och skolorna informeras regelbundet om eftermiddagsverksamheten. Det regelbundna samarbetet med skolan är viktigt. Serviceproducenten för eftermiddagsverksamhet avtalar med skolan om spelregler, trivselregler, modeller för verksamhetsstyrning, trygghetsfrågor, allmän praxis, utrymmen m.m.

Under läsåren hålls möten med direktören för grundläggande utbildning och gymnasieutbildning där bland annat kvalitetsfrågor och utvecklingsbehov diskuteras.

Utvecklingschef Monica Martens-Seppelin från Sydkustens landskapsförbund är bland annat kontaktperson för det svenskspråkiga utvecklingsnätverket i frågor gällande eftermiddagsverksamhet och skolans klubbfrågor. Det har ordnats regionala och lokala träffar och utbildningar där aktuella ärenden angående verksamheten diskuterats och utvecklats.

Andra samarbetspartner: projektarbetare vid grundläggande utbildning, social-, och familjetjänsterna, handikappservicen, arbets- och näringsbyrån, skolornas personal, speciallärare inom småbarnspedagogik, tjänster inom småbarnspedagogik, kultur- och fritidstjänster, museet, naturskolan, biblioteket, Yrkesinstitutet Prakticum (se också rubriken "Utomstående aktörer"). Praktikanter har också deltagit i eftermiddagsverksamheten under detta läsår.

3.1 Stöd till serviceproducenter

Borgå stad stöder serviceproducenter inom tredje sektorn i att ordna eftermiddagsverksamhet. Borgå stad ger producenten också möjlighet att avgiftsfritt använda skolornas lokaler.

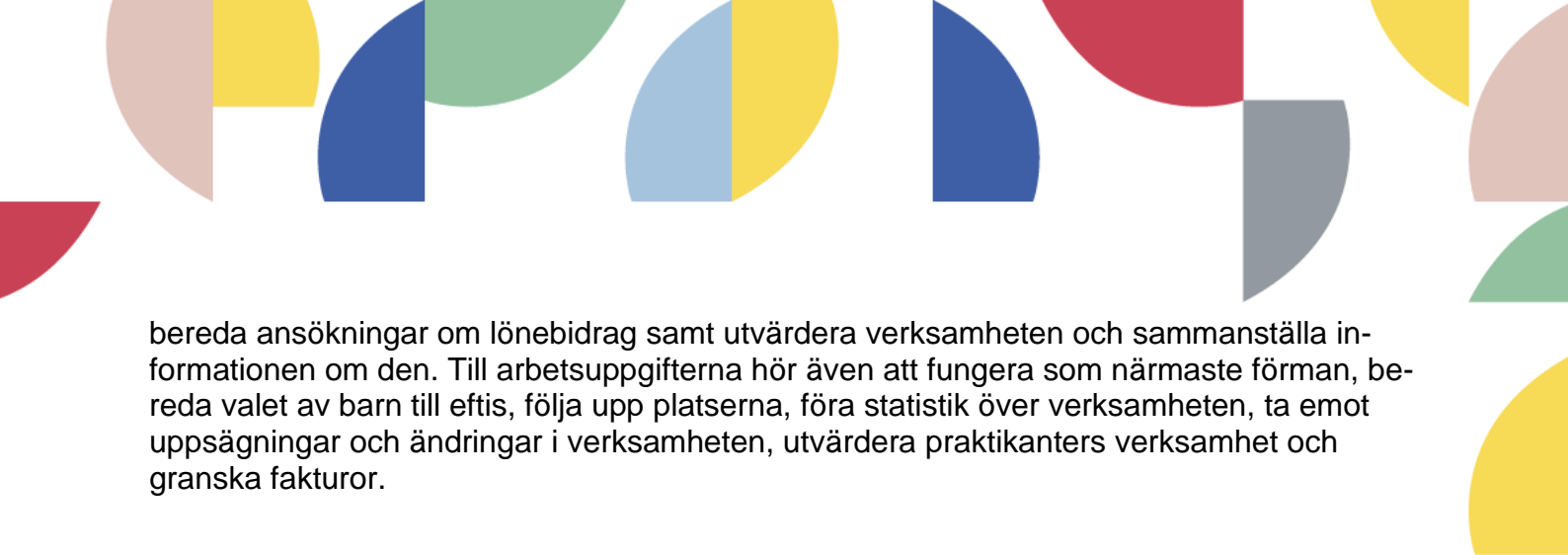
Eftermiddagsverksamheten är understödd verksamhet. Staden har beviljat lönebidrag till arrangörer två gånger per läsår. Avsikten är att hålla avgifterna skäliga och garantera verksamhetens framtid och vidareutveckling. Extra lönestöd kan beviljas grupper där det finns barn med särskilda behov.

Serviceproducenterna beviljades bidrag för ledarnas lönekostnader. För höstterminen 2022 beviljade staden sammanlagt 166 455 euro i bidrag. För vårterminen 2023 beviljades 173 310 euro.

Staden och serviceproducenten ingår årligen ett avtal om ordnandet av verksamheten. Målet är att serviceproducenten själva vid behov arrangerar vikarier till eftis.

Staden stöder serviceproducenterna bl.a, när de grundar eftermiddagsklubbar, ordnar utbildning i arbetet för ledarna och stöder ledarna i deras jobb.

Koordinatorn för eftermiddagsverksamhet inom den grundläggande utbildningen besöker eftermiddagsklubbar, förmedlar information om verksamheten, planerar och utvecklar verksamheten, uppdaterar fakta och samarbetar med olika parter. Till koordinators uppgifter hör bl.a. också att föra statistik över antalet barn och timmar till Utbildningsstyrelsen,

bereda ansökningar om lönebidrag samt utvärdera verksamheten och sammanställa informationen om den. Till arbetsuppgifterna hör även att fungera som närmaste förman, bereda valet av barn till eftis, följa upp platserna, föra statistik över verksamheten, ta emot uppsägningar och ändringar i verksamheten, utvärdera praktikanter verksamhet och granska fakturor.

Koordinatorn jobbar också med frågor som gäller skolans klubbverksamhet /UBS projektet. Arbetsuppgiften är tvåspråkig.

Möten och/eller utbildningar för ledarna och producenterna arrangeras regelbundet under året. Målet är att besöka alla eftermiddagsklubbar under läsåret. Församlingen sköter handledningen för sina ledare. Koordinatorn deltar vid behov också i mötena för församlingarnas eftisledare. Under läsåret 2022–2023 har mötena delvis arrangerats via Teams.

Koordinatorn har från januari 2010 deltagit i den nationella ledningsgruppen för morgon- och eftermiddagsverksamhet samt skolans klubbverksamhet. Gruppen leds av Monica Martens-Seppelin från Sydkustens landskapsförbund. Från och med hösten 2017 är koordinatorn medlem i både referens- och arbetsgruppen för eftis- och klubbverksamhet.

4 Planering och fortbildning

Verksamhetens innehåll, kvalitetskriterier, rörelse-, och motion, kompis-, och känslöfärdigheter, multilitteracitet och andra aktuella teman behandlades under läsåret med serviceproducenten och de ansvariga ledarna. Läsårets teman har varit motion- och rörelse, känslöfärdigheter samt multilitteracitet.

Regelbundna arbetsplatsmöten hölls med stadens ambulerande ledare. Verksamhet och utbildning planerades under läsåret.

En arbetsgrupp för kvalitetsarbete grundades hösten 2012. Medlemmarna i gruppen är representanter för olika områden som på ett eller annat sätt arbetar med eftermiddagsverksamheten eller skolans klubbverksamhet eller med kvalitetsfrågor. Arbetsgruppen sammanträder några gånger varje läsår. Syftet med arbetet är att stöda kvalitetsutvecklingen på lokal nivå.

Möten och fortbildning för ledarna har ordnats regelbundet. Ledarträffar anses vara viktiga, eftersom de olika ledarna kan träffas och utbyta erfarenheter. Träffar för de ansvariga ledarna hålls regelbundet. Ledarträffar samt utbildning ordnas även i fortsättningen. Gemensam utbildning för eftisledarna och skolans klubbledare (skolgångshandledare) planeras vid behov.

Teman som har behandlats:

- ❖ Verksamhetsplanering, kvalitetskriterier.
- ❖ Naturskolan, Pia Lindström.
- ❖ Multilitteracitet, Sanna Paljakka samt personal från stadsbiblioteket.
- ❖ Välmående arbetstagare som medlem av arbetsgemenskapen, samt känslöfärdigheter, Valoa näkyvissä, Tarja Seppälä (processfortbildning).
- ❖ Föreningsförfrågans genomgång samt bearbetning av utmaningar.
- ❖ Motion-, och rörelse, grupphantering, ESLU.
- ❖ Planering av verksamhet med ansvarsledarna.
- ❖ Tartu verkkoon! utbildning, arrangerad av ESLU.
- ❖ Ledarna har fått kännedom om andra Teams-utbildningar att delta i, till exempel utbildningar av CLL och Sydkustens landskapsförbund samt Educa-mässan i Helsingfors.

Läsårets tyngdpunktsområde var gemenskapens välmående.

4.1 Annat program

Det har varit en tradition att för de ambulerande ledarna ordna rekreation där eftermiddagsverksamheten står för kostnaderna. Planeringsmiddag arrangerades våren 2023.

5 Ansökningsförfarande

Barnen väljs till eftermiddagsverksamhet för ett läsår i taget. Ansökan till eftermiddagsverksamheten skedde elektroniskt via Wilma-programmet i början av året. Beslutet om plats skickades elektroniskt via Wilma senast i maj månad till alla första- och andraklassisters vårdnadshavare som ansökt om plats i tid. Information om eftermiddagsverksamheten fanns även på stadens webbplats (www.borga.fi). Ansökningstiden gick ut 31.1.2022.

När barnen antas till morgon- och eftermiddagsverksamheten tillämpas de jämlika antagningsgrunder som staden fastställt. Barnet antas till verksamheten genom

förvaltningsbeslut. Efter den egentliga ansökningstiden kan man höra sig för hos koordinatör om lediga platser.

Arrangörer för eftermiddagsverksamhet, ledarna, skolornas rektorer, barnens vårdnadshavare samt andra samarbetsparter har informerats om ansökningsprocessen.

6 Statistik

När skolorna började i augusti 2022 hade 17 eftermiddagsklubbar verksamhet runtom i staden, med 7 olika serviceproducenter.

I september meddelades det för artonde gången till Utbildningsstyrelsen hur många barn som deltog i verksamheten: antalet förstaklassister var 399 och antalet andraklassister 232. Det fanns 5 barn med beslut om särskilt stöd (åk 3–9).

Sammanlagt ingick det 636 barn i den grupp som beviljades statsstöd. Av barnen i eftermiddagsverksamhet var 63 % förstaklassister och 36 % andraklassister. Andelen svenskspråkiga barn i eftisar var 40 %. Dessutom hade Konstikas (Konstskolans eftermiddagsverksamhet) ca 60 deltagare.

Antal barn/läsår:

320 läsåret 2003–2004
410 läsåret 2004–2005
405 läsåret 2005–2006
456 läsåret 2006–2007
470 läsåret 2007–2008
464 läsåret 2008–2009
529 läsåret 2009–2010
505 läsåret 2010–2011
507 läsåret 2011–2012
462 läsåret 2012–2013
478 läsåret 2013–2014
506 läsåret 2014–2015
480 läsåret 2015–2016
467 läsåret 2016–2017
512 läsåret 2017–2018
543 läsåret 2018–2019
517 läsåret 2019–2020
548 läsåret 2020–2021

589 läsåret 2021-2022
636 läsåret 2022-2023

Antalet barn från och med läsåret 2009–2010 är det antal för vilket statsunderstöd beviljats. Statistiken är uträknad årligen den 20.9.

I verksamheten fanns det också barn med beslut om särskilt stöd, de flesta var från klasserna ett och två.

De äldre eleverna kunde även delta i ungdomslokalernas öppna verksamhet.

I den finskspråkiga skolan Albert Edelfeltin koulu ordnas eftermiddagsvård för barn i träningsundervisning. Denna verksamhet omfattas av lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda och har därför inte beaktats i den statistik om eftermiddagsverksamheten som meddelats Utbildningsstyrelsen. Eftermiddagsverksamheten vid Borgå konstskola beaktas inte i denna statistik.

7 Kartläggning av ledarnas yrkeskunnande

Kartläggning av ledarnas yrkeskunskaper (med tanke på planering av fortbildning) gjordes våren 2018. Skalan 1 – 5 användes (där 1=inte alls och 5=väldigt bra). Av ledarna svarade 40 % på förfrågan (16 svar). Av de som svarat har 50 % jobbat vid eftis i över 10 år.

Ledarna anser att utbildningarna som ordnats har varit ganska nyttiga och haft en ganska god kvalitet. Lite sämre resultat fick frågan om kompetensen om välbefinnande (bl.a. välbefinnande, deltagande och aktivitet) har utvecklats tack vare utbildningarna. Detsamma gällde förfrågan om det övriga yrkeskunnandet har utvecklats genom utbildningarna. De som svarade förhöll sig ganska positiv till fortbildningar genom utbildningarna. Medeltalet visade på 3,27/5,00.

Följande utbildningar uppgavs som särskilt minnesvärda:

- Utbildningar med praktiska idéer (läsning-, rörelse-, mellanmålkurs mm.)
- Tarja Seppälä (Valoa näkyvissä) på temat delaktighet och barn med utmanande beteende
- Finlands svenska idrott (praktiska idéer)
- Ung Marthas och Sydkustens landskapsförbunds mellanmålkurs
- Utbildningar ordnade av Konstskolan

Då man kartlade framtidens kompetens (informations- och kommunikationsteknik - IKT-kunskap) visade det sig att ledarna ganska väl förstår anvisningar om datasäkerhet, känner till bestämmelserna om upphovsrätt, kan söka information på nätet och använda basprogram och digitalt material i verksamheten. Medeltalet visade på 4,13/5,00.

Ledarna fick också utvärdera hur bra de är på samarbete, interaktion och på frågor kring välmående, där medeltalet visade på 4,26/5,00. De fick dessutom utvärdera sin kärnkompetens och hur väl de känner till sitt ansvar och sina skyldigheter enligt lagen, vilka dokument som styr verksamheten, skolans planer mm. De utvärderade bl.a. också planering, förverkligande och utvärdering samt metoder i verksamheten. Medeltalet visade på 4,18/5,00. Ett utvecklingsområde som kan nämnas är samarbete med skolan gällande bland annat genomgång av skolans planer (säkerhetsplan, plan för likabehandling och jämställdhet).

Följande förslag till utbildningsteman framfördes:

- utmanande barn i eftis
- fysisk aktivitet (rörelse och motion)
- öka det positiva i "verksamheten och tänkandet", ledarnas ork i arbete
- lösningar på olika situationer i vardagen, verksamhetsmodeller
- praktiska utbytesmöjligheter (dela med sig idéer)
- mediekompetens
- första hjälpen
- datakunskap
(de två sistnämnda ingår i arbetsgivarens ansvar)

7.1 Andra kartläggningar

Nöjdhetsenkäter

Eftermiddagsverksamhetens serviceproducenter genomför regelbundet nöjdhetsenkäter bland de barn som deltar i eftermiddagsverksamheten under läsåret. Också vårdnadshavarna tillfrågas om respons på och idéer för verksamheten.

Sydkustens landskapsförbunds kartläggning av morgon- och eftermiddagsverksamheten 2020. Sydkusten utreder och bevakar svenska frågor och fungerar som intresseorganisation inom kultur och utbildning i sina medlemskommuner. Målet att få en heltäckande bild av morgon- och eftermiddagsverksamheten i Svenskfinland som stöd för att utveckla verksamheten. Resultatet över kartläggningen presenterades på sektionens möte våren 2021.

Sydkustens landskapsförbund planerar en kartläggning av morgon- och eftermiddagsverksamheten läsåret 2023–2024.

7.2 Verksamhet på morgonen

Serviceproducenterna av eftermiddagsverksamhet kan själva avgöra om de också ordnar verksamhet på morgonen. Läsåret 2022–2023 arrangerade Pilke päiväkodit Oy verksamhet på morgonen i Strömborgska skolan.

Några andra serviceproducenter har tidigare år försökt arrangera avgiftsbelagd verksamhet på morgonen, men det har visat sig att vårdnadshavarna inte velat förbinda sig till verksamheten för hela läsåret. Gruppen har inte haft tillräckligt med barn så att det skulle vara lönsamt för serviceproducenten att ordna verksamheten. Tidigare kartläggningar har gjorts gällande behovet av verksamhet på morgonen. Resultatet visade att det inte fanns tillräckligt med vårdnadshavare som var villiga att förbinda sig till verksamheten.

Borgå stads grundläggande utbildning har i samarbete med Porvoon liikunnallinen iltapäiväkerho tidigare kartlagt behovet av verksamhet på morgonen bland skoleleverna i Keskuskoulu. Kartläggningen gjordes via Wilma. Resultatet av kartläggningen visade att behovet inte var tillräckligt för anordnandet av denna verksamhet. Samma resultat framkom när situationen angående verksamhet på morgonen i Kvarnbackens skola kartlades.

Serviceproducenterna av eftermiddagsverksamhet tillfrågades hösten 2017 om intresse att arrangera verksamhet på morgonen, om staden bidrar med löneunderstöd för verksamheten. Av de sju producenterna svarade endast två (finska församlingen och Porvoon liikunnallinen iltapäiväkerho) att intresse fanns. Det visade sig emellertid senare under våren 2018 att staden inte beviljades det stöd som eventuellt kunde ha använts för sådan verksamhet.

8 Nöjdhetsenkät gällande eftermiddagsverksamhet på temat barns delaktighet och välbefinnande

En nöjdhetsenkät gällande eftermiddagsverksamhet med temat barns delaktighet och välmående utfördes i november 2022. Vårdnadshavare till barn i eftis hjälpte barnen att fylla i enkäten. Ett sammandrag av resultaten visas nedan.

Resultat av nöjdhetsenkät gällande eftermiddagsverksamheten

Med denna enkät ville Borgå stad/Växande och lärande kartlägga eftermiddagsverksamhetens innehåll och barnens delaktighet. Enkäten riktade sig till barn som deltar i eftermiddagsverksamhet som koordineras av kommunen. Det var meningen att vårdnadshavarna

skulle hjälpa barnen att svara på frågorna. Svarsprocenten var 21 %. En motsvarande enkät gjordes år 2019 med svarsprocenten 25.

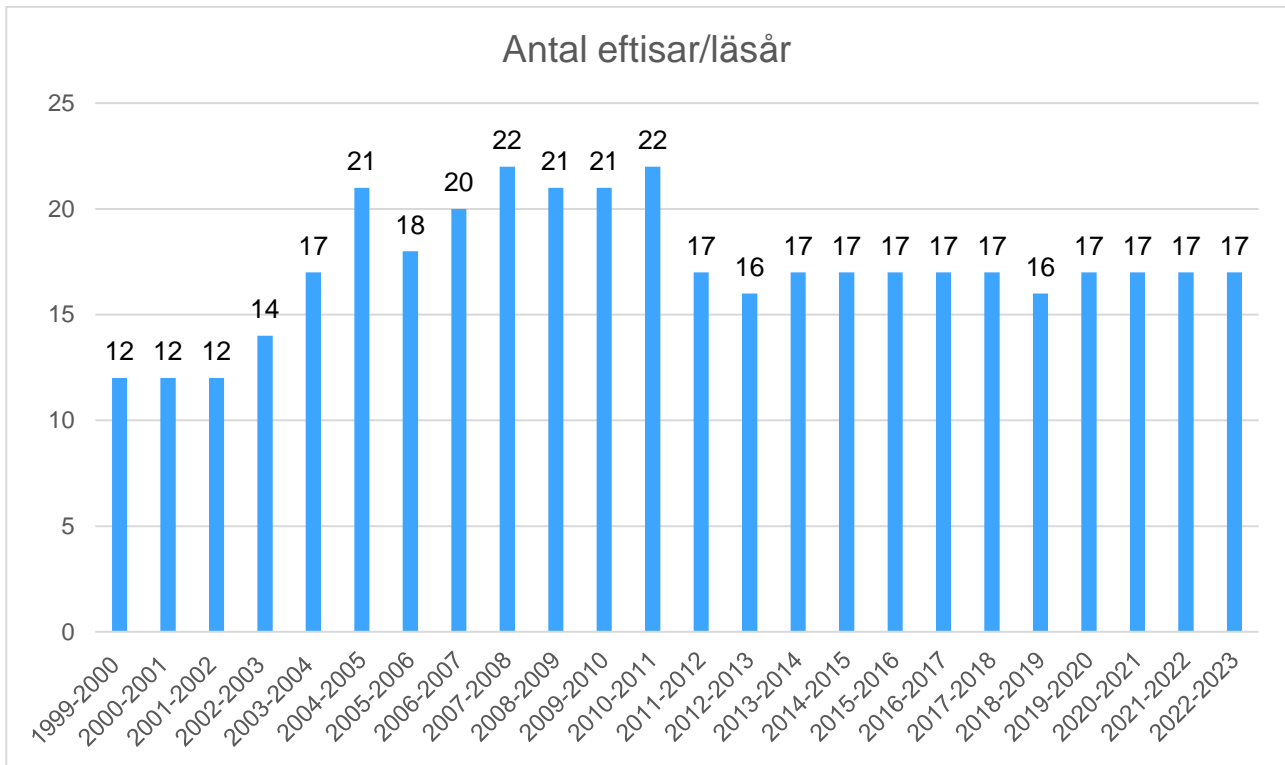
Resultaten av enkäten visar att barnen trivs och känner sig trygga på eftis, där många blir hörda och får uppmärksamhet samt känner sig godkända i gruppen. Många barn anser att de får påverka och vara delaktiga i verksamheten. Det viktigaste resultatet var att alla barn svarade att de har vänner i eftis. Nästan alla barn svarade att de vet vem man kan fråga om hjälp under vistelsen. Många barn anser att de själva är god vän med alla och att ledarna ingriper om någon är ovänlig. En stor del anser också att eftis har ett mångsidigt innehåll och att det finns möjlighet att göra läxor.

Samtidigt önskade sig en stor del av barnen lugna platser för avkoppling. Resultatet visar att det oftare borde planeras in lugna aktivitetsstunder, så som till exempel sagostund och avslappning. En stor del av barnen svarade att sagostunder sällan ordnas. Många anser att de ofta är utomhus dagligen. En del barn svarar att de inte så ofta har gemensamma, ledda lekar eller rörelsestunder. Vissa barn önskade att verksamheten skulle ha mångsidigare innehåll. En del önskar också mera information om verksamheten samt information om dagens och veckans program. Många upplever att de inte varit med vid planering av verksamheten och vid uppgörandet av regler. Flera barn önskar sig ett större utbud av leksaker och redskap till verksamheten.

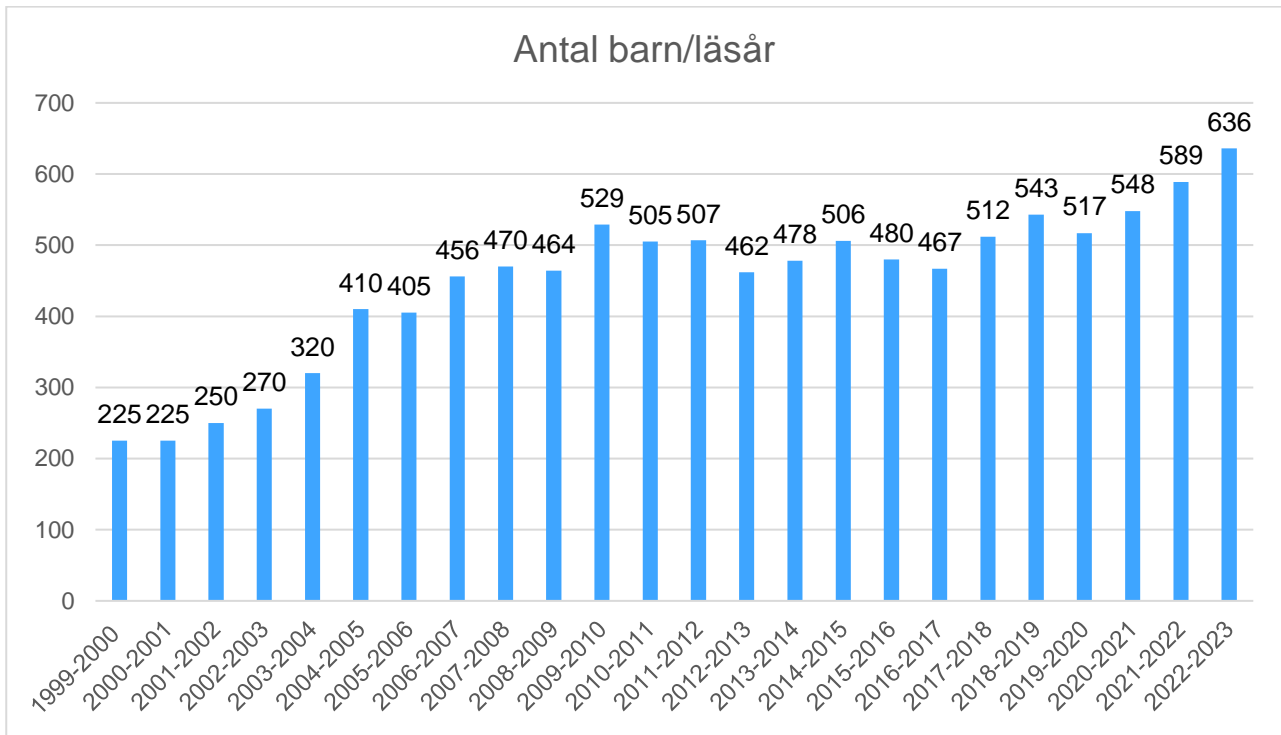
Kvalitetsarbetsgruppen gällande eftermiddagsverksamheten samt representanter för skolans klubbverksamhet går igenom resultatet från nöjdhetsenkäten. Varje eftis har fått ta del av sitt resultat. Ansvarsledaren informerar vårdnadshavarna om det positiva resultatet samt om utmaningarna och om hur de på eftis tänker åtgärda de utmaningar som framkommit.

Resultatet av förnöjsamhetsförfrågan behandlades i januari 2023, där man jobbade med de utmaningar som finns och funderade på praktiska åtgärder som kan vidtas. Resultatet av nöjdhetsenkäten beaktas i verksamhetsplaneringen. Resultatet tillkännagavs eftermiddagsverksamhetens serviceproducenter, deras personal samt skolornas rektorer.

9 Antal eftermiddagsklubbar och barn år 1999-2023

Figur 1. Antal eftermiddagsklubbar/läsår

Figur 2. Antal barn/läsår

Antalet barn är ungefärligt. De senaste åren baserar sig på höstens statistik som gjordes 20.9. (I det sammanlagda antalet för läsåren 2006–2009 är också äldre barn medräknade).